

Daniela Králová

LITERÁRNĚ-DRAMATICKÁ DÍLNA PRO MĚSTSKOU KNIHOVNU

Oponentní posudek bakalářské práce

Daniela Králová se ve své bakalářské práci věnuje dětskému čtenářství, klade si otázky, jak k němu děti motivovat, jak je seznamovat s předlohou, ale i základními informacemi o autorech, jak účinně napomoci takovému čtení, které je pečlivé, hluboce zaujaté a stává se východiskem dalších čtenářových úvah a myšlení o čteném – vede tedy ke čtení s porozuměním. Za tímto účelem autorka práce vytvořila literárně-dramatickou dílnu, která využívá metod dramatické výchovy jako prostředku k orientaci v literatuře a podnícení zájmu o ni. Jde o téma, které je přímo ukázkou toho, jak metody a techniky dramatické výchovy mohou výtečně posloužit didaktice literární výchovy. Jde tedy o téma velmi přínosné, a to také tvoří základ celé práce.

Dále se autorka zabývá – cituji z anotace: „*Vztahem dramatické výchovy, literatury a knihoven.*“ Tento vztah, tedy vztah obou výchov k instituci knihovny, se však stává pouhou kulisou práce, nikoliv však předmětem reálného zkoumání. Pro potřeby bakalářské práce by stačilo zabývat se tématem výše zmíněným a zpracovat jej důkladněji. Např. teoretická východiska práce jsou rozpracována jen zběžně.

Autorka práce připravila dílnu pro děti ve věku „přechodu mezi prvním a druhým stupněm základní školy“, jejíž osu tvoří práce s literárním dílem Pavla Čecha *Velké dobrodružství Pepíka Střechy*. Autorka knihu použila již při inscenační tvorbě s dětským kolektivem, výhodou tedy mohlo být, že předlohu dobře zná.

Dále připojila další knihy, z nichž vybrala úryvky tematizující strach (některou jeho podobu). To je nápad výborný, výčtu vybraných knih a ukázek by ale slušela větší míra argumentace (proč byly vybrány právě tyto knihy, právě tyto úryvky, jejich délka, námět, autorský styl, přítomnost humoru ve spojení s tématem, sourodost / nesourodost úryvků atp. – je jejich korespondence se strachy Pepíka Střechy). Výčet vybraných knih doplňuje autorka také knihami, o nichž uvažovala, ale které nakonec pro práci nezvolila – bylo by dobré podrobněji vysvětlit, proč se knihy do výběru nakonec nedostaly. Toto jsou místa práce, kde je možné přesvědčit čtenáře o jasném a zdůvodněném záměru dílny.

Součástí práce je scénář dílny. Působí formálně přehledně a logicky, ale při podrobnějším ohledání je zřejmé, že by opět bylo dobré revidovat popisy jednotlivých kroků dílny včetně jednotlivých cílů a více vyargumentovat návaznosti kroků, ale také propojení literární předlohy Pavla Čecha s dalšími literárními díly.

Na str. 20 autorka v popisu scénáře dílny uvádí mj. souhrnné cíle, které si pro práci s dětmi v rámci dílny vytyčila. Bylo by dobré cíle podrobněji třídit, a to např. také s ohledem na různé skupiny dětí, které se měly dílny účastnit. Podrobnější popis cílů na str. 26 je diskutabilní (formulace pomocí podstatných jmen jsou nevýhodné – cíl „čtení s porozuměním“ by i při slovesné formulaci byl dost obecný, aby se dal naplnit při dvou dopoledních setkáních se skupinou dětí – bylo by skvělé definici cílů zpracovat podrobněji).

Některé části scénáře dílny jsou popsány tak, že vysloveně vyžadují zkušenost čtenáře s dramatickovýchovnými lekcemi – bez takové zkušenosti je stěžejí pochopitelný např. popis aktivity v bodě č. 4 (viz str. 22) nebo v bodě č. 6 (viz str. 23); vysloveně jako zavádějící působí instrukce: „*Co kdybychom napsali všechna místa,*

kde se můžeme bát?“ (str. 23) – v instrukci je velký rozdíl, zda vyžadují místa, kde se bojíme, nebo místa, kde se bát můžeme. Atp.

Dílna má vcelku logickou strukturu, pěkný je nápad vytvořit příručku druhů strachu a návodů, jak se s nimi vypořádat (je patrné také z příloh), také vytváření komiksu je pro děti jistě atraktivní aktivita, která děti lépe motivuje k tvorbě promyšlených živých obrazů. Otázkou jsou části lekce, kde autorka volí techniku učitele v roli. Zajímavý by byl podrobnější popis průběhu těchto částí. Sama autorka reflektuje nepřesnosti svého uchopení učitele v roli (instruování v roli vnímá jako moment k případnému zpřesnění struktury lekce) – tyto sebereflektující postřehy jsou výborné, čtenář by jich jistě uvítal mnohem více.

Dílna byla realizována se dvěma skupinami dětí (popisy obou realizací jsou součástí práce a jde o dobrý materiál), což by mohlo být vynikajícím východiskem pro srovnání práce s dětmi na poli dramatické výchovy zkušenými a nezkušenými. Srovnání je ale nedostatečné až povrchní.

Celková kvalita práce není přesvědčivá. Přispívá k tomu fakt, že práce zjevně neprošla korekturou (míra překlepů, pravopisných chyb a nahodilého nakládání s interpunkcí je v závěrečné práci těžko akceptovatelná) ani zběžným čtením. Bohužel je práce protkána formulacemi, které jsou neadekvátní z hlediska stylistického (*„Skrze metody a techniky dramatické výchovy jsem vytvořila dílnu skládající se ze dvou na sebe navazujících bloků, tematicky spojenou skrze příběh literární postavy.“* – str. 9). Výjimku netvoří ale ani chyby v používání vazeb, skloňování, napojování nedokončených vět, odkazování v textu pomocí zájmen, která mohou tvořit vazbu s celou řadou substantiv, přepínání z jednotného do množného čísla atp. (např. *„Výrazným inspiračním vzorem pro jeho autorské knihy patří jeho oblíbení autoři z dětství, jako jsou Jules Verne, ...“* – str. 13).

V textu se objevuje málo přesvědčivé argumentace k tvrzením, zjištěním či poznatkům. Někdy autorka krouží kolem pojmenování, které si čtenář musí domyslet – např. citují: *„Pokud srovnáme jeho knihy s tvorbou jednoho z jeho vzorů, můžeme si všimnout společných rysů, jako jsou klučičí party nebo dobrodružné výpravy.“* (str. 14) Že se jedná o Jiřího Trnku, to si čtenář práce musí domyslet.

K místům, která jsou z důvodu nepřesností ve vyjadřování a formulačním neobratnostem obtížně srozumitelná a pochopitelná se přidávají i faktické chyby, např. citují *„Za knihu Velké dobrodružství Pepíka Střechy dostal Pavel Čech ocenění Magnesia Litera 2013 za nejkrásnější knihu roku.“* (str. 14) (pozn. Byla to Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež, ML za nejkrásnější knihu roku neexistuje.)

Text naplňuje požadavky na odborný text spíše nedostatečně.

V seznamu odborné literatury se neobjevuje např. publikace Radka Marušáka *Literatura v akci (Metody dramatické výchovy při práci s uměleckou literaturou)*, přičemž by se mohlo zdát, že pro zvolené téma bakalářské práce by jedna z mála takto orientovaných dramatickových publikací měla být publikací základní.

Práce má vcelku logickou strukturu. Teoretická východiska jsou zpracována spíše stroze, praktická část je postavena na popisu dvou realizovaných dílen. Možnost porovnání práce dvou skupin dětí je ale využita málo, práce nabízí minimum závěrů, které by se daly z práce s dětmi vyvodit.

Navzdory četným výhradám je potřeba vyzdvihnout záměr autorčiny práce, a to podpořit dětské čtenářství a prolnout metody dramatické výchovy s literární

výchovou. Podařilo se jí navrhnout dílnu postavenou na kvalitní předloze, poutavém tématu a snad i navnadit děti k četbě dalších zajímavých knížek. Práce by zjevně při pečlivějším zpracování mohla přinést mnohem více vyvození, závěrů a přínosných zjištění, kterých je autorka práce bezesporu schopna.

Doporučuji práci k obhajobě.

Navrhuji hodnocení C–D.

Gabriela Zelená Sittová
19. 6. 2018

Otázka:

Jak se lišilo naplnění cílů dílny u dětí, které už dramatickovýchovnou práci znají, a u dětí, které se s dramatickou výchovnou nikdy nesetkaly? Bylo by možné cíle definovat podrobněji pro potřeby nové a pravidelné realizace dílny pro skupiny, které přijdou na dílnu do knihovny jednorázově? Ovlivnila by taková definice cílů podobu dílny? V čem by se dílna ve vztahu k redefinici cílů proměnila?